

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSI KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST.

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8
fél oldal ... • 16 — nyolcad oldal • 4

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

MESZLÉNYI GYULA

püspök, 1832—1905.

Meghalt. Lelke fölszállott teremtojéhez és testét elfödi az anyaföld s mi élők között maradnak alkotásai, hogy azokban lássuk, tapasztaljuk egy ideális lelkeletű püspök igazi eszményét. Templom és iskola, pap és tanító voltak szeretőinek és így jó szívének is legfőbb tárgyai. Közel két milliót áldozott életében a vallásos és hazafias élet nevelésének oltárára. Még most is hallom, midőn egyházmegyéje tanítóinak diszgyülésen első ízben elnökölven, nyíltan és határozottan kijelenti óhaját, hogy: pap és tanító a legszebb egyetértésben dolgozzanak az Ur szőlőjében és legyenek meggyőződve, hogy a püspök nemcsak szavakkal magasztalja ideális hivatásukat, hanem mint az egyházmegyének első tanítója, tényekkel, tettekkel óhajtja igazolni, hogy ő az, ki első sorban átérti és érzi mindazon kötelességeket, melyeknek a Krisztus szellemében működő tanító szellemi és anyagi javait, tehát egész életét föl kell, hogy áldozza.

És 17 évi püspöksége alatt fokép a templomok és az iskolák segítésében és istápolásában tűnt ki. Nem riadt vissza még nagyobb anyagi áldozatoktól sem, ha a katolikus szellem és a keresztény erkölcsök ápolásáról volt szó. Midőn az államkormány a szatmári iskolákat államosítja, mint főpásztor, az első katolikus tanító, keblére szorítja a katolikus népiskolát és fejedelmi alapítványával örök időkre biztosítja azt a keresztény szellemű nemzeti nevelés számára. Ha az iskolafönntartók már-már csüggedtek és anyagi eszközök hiánya miatt iskolájuk elvesztésének réme fenyegette őket, megjelent az egyházmegyé első tanítójának nemcsak bátorító szava, hanem az anyagi támogatása is.

Midőn a tanítók fizetési minimuma 300 forintban állapított meg, magára vállalta a tanítói fizetések kiegészítését, ami évente 2184 forint kiadást igényelt. A 100 forintos minimum életbelépte után e terhen könnyítve lett, mert több helyen államsegély útján egészítették ki a tanítói fizetések, de most is jókora az összeg, mely ezen a címen évenként a püspöki pénztárra nehezül. Felső-Vissón harmadik tanítói állást szervezett, a tanító fizetésére 600 koronát ad évenként, a hosszumezői tanítónak évi 400 koronát, a nagybégányi tanítónak és a nagysomkuti kantornak évi 200—200 koronát, a nagykárolyi és a bereg-
szási iskoláknál működő tanítónok fizetése gyanánt évi 600—600 koronát.

Vinnan óvodát állítottatott a saját költségén, az óvónó díjazását, évi 720 koronát, magára vállalta. Tetemes segélyt adott az erdői iskola fölépítéséhez. Fekesházán új iskolát építtetett. Tibán az iskola céljaira 3000 koronáért felket vásárolt. Az ungvári Gizellaház nevet viselő leányiskola és nevelőintézet új épületéhez jelentékeny segéllyel járult.

Szulotöldjen, Velencén, nehaj szüleinek házában római katolikus leányiskolát állítottól 20.000 korona költségén s a fönntartási költségeket sajátjából fedezi évenként.

Es ez a szív megszűnt dobogni, de lelkének emlékezete alkotásaiban örökké élni fog, hogy például szolgáljon az utódoknak.

Megszivleendő szavak.

Olyan században élünk, melyben az erkölcsi követelések meglazultak, fényező hajlam és féktelen pénzszomj fogott el valamennyi rendet és osztályt.*

Ez idezetet Samassa József, Eger nagynevű eszékének eszmeiben és aranyigazságokban gazdag, — föle megszokott — főnleges beszédjéből szakkítottam ki, melyet mult év október 26-án az egy főegyházmezei tanitógyűlés küldöttségéhez intézett.

Fájdalom csak kimondani is, hogy olyan században élünk, melyben az erkölcsi élet hanyatlásnak indult és a vallástalanság rohamosan terjed, melyben az ember, kit a legjóságosabb Isten saját kepeze és hasonlatosságára teremtett, az alattig súlydott, piszokban, sarban, mocsárban fetreng. Hát még látni, tapasztalni a mai társadalom romlott erkölcsét. Nem kell egyéb, csak bármelyik napilapot vegyük kezünkbe. Azoknak hírvivata hemzsegek a sikkasztások, betörések, gyilkosságok és öngyilkosságok referálásától. A rendőri sajtókönyvekben minden hírlap bő anyagot talál újdonsági rovatának összeállításához. Es a száraz tény nem elég, mert ez nem izgat eléggé, miért is a történeteket oly élénk színekkel színezi a szenzációt hajhászó riporter, oly kézzel foghatólag helyezi az olvasó szemébe, hogy szinte vágy ébred benne «kasszaforónak» vagy «rablógyilkosnak» stb. főcsoport. Különösen a két filler olesó áránál fogva leginkább a pornópör körében nagyon elterjedt vallástalan napilapok kiszínezett rajzokban és érdekességet kölcsönöznek az egyes bűntetteknek tisztán azért, hogy az olvasni nem tudónak a kép magyarázza meg a történeteket. A szövegben pedig a lopások, betörések, sikkasztások stb. egész halmazát teljesen bonckés alá veszik. Tövérdi hegyére oly pontosan lenjék a legesekélyebb mellettkörülményeket is, hogy azáltal nemesak a notórius gazemberek bővíthetik gazismereteiket, hanem mások is vezérfonalat nyernek gaztetteik végrehajtásához. De nemesak a hírlapok, hanem az ember tökéletesbülésének szolgálatában álló szépirodalmi lapok, a sikamlós regények, a színművészet stb. mind-mind hozzájárulnak az erkölcselenség fokozásához. Egy irodalmi becsü dráma üres ház előtt vonul be Thália csarnokába, míg a trágárságoktól sziporkázó operette, vagy bohózat előadásakor már előre elégedetlen dörzsölgeti kezét a direktor ur.

Súlyos beteg a mai társadalom. A kunyhótól a

palotáig lépten-nyomon találkozunk olyan egyenekkel, akik a zülles legalsóbb stádiumában állanak, akik az erkölcsi életnek tönkretételével anyagilag is esődöt mondanak, megmenthetetlenül tönkre-mennek.

Pénn, pénn és ismét pénn! Ez az a corpus delicti, amellyel nyugalomra baltja fejét a mai kor embere s amelyre gondolva elvégezté reggeli főhászát. Ez az a bűneszköz, amely parancsolni tud a szívnek s el tudja tompítani lelkiismeretét. Ez az a kúrthatatlan bacillus, amely szüntelenül rágódik a társadalmon, ez az, amely megingatja a jellem szilárdságát s rombadönti azt. A fény, a pompa, a magas igények, az urhatnámság mind-mind pénnért áhitoznak. Es nincs annyi akarata a mai kor emberének, hogy a nélkülözés gondolatával megbarátkozni képes legyen, hogy csak addig nyujtozkodjék, ameddig a takaró éri, hogy ellentálni tudjon a föntemlitettek örvénybe sodoró esabitásainak. Nem ismer vallást, nem ismer Istent, förtönyt, fokról-fokra halad lefelé az erkölcselenség lejtőjén, míg végre börtönbe kerül, ahonnan kikerülvén, ismét ott kezdi munkáját, ahol elhagyta. A nótának azután rendesen az a vége, hogy a szerencsétlen istenadta röviden leszámol az étellel. Saját kezével veszi el azt, amit csak Isten adhat s Istennek szabad elvenni.

S vajjon volna-e némi gyógyszer a mai társadalom sebeinek behégesztésére? Van: a nép nemesítése, amire a lelkészek és mi tanítók vagyunk hivatottak. Jelen alkalommal a falusi nép nemesítéséről szölok.

Mikor a gyermek tankötelezettségének eleget tett, tartsuk benne ében és fejlesszük továbbra is az idealizmust, ne engedjünk benne gyökeret verni a realizmusnak.

Ennek elérésére leginkább kínálkozik az ifjúsági egyesület, melynek legfőbb célját képezze az ifjúságnak valláserkölesös és hazafias szellemben való képzése.

A példaadás, épületes társalgás, a vallási és polgári kötelességek lelkiismeretes teljesítése, népies fölolvadások, karácsonyi pásztorjátékok előadása, oktatás a hit- és erkölcsstanban s a további elemi tanulmányokban, tisztos játékok és mulatságok, ifjúsági könyvtár és újtatossági iratok beszerzése mind-mind olyan eszközök, amelyek a cél elérését előre is biztosítják.

Tapasztalati tény, hogy az ifjúkorban szerzett benyomások sokszor egész a sirig kísérik az embert. Félteve őrzött kínések ezek az első benyomások: az atyai, elüljárói stb. jó tanácsok, melyek-

nek epsé
Hirtelen
ifjúsági
került a
kepezne
föltárna
gondolko
beesület

A fert
ket. Igy
szűnt az
átlephet
tovább

A kat
sadalmi
szellem
esztése

Ezek
kepező
tésére,
dasági
elők e

Tapa
különös
tartand
betheg

jótekon
szellem

irányu
adomái
illetleg

gazdas
menyel
tanulás
pek m

Úgy
oly né
vonzók
köznek

is oly
tanítót
a fölvi

Rajt
sági eg
erönk

ket a r
talmat
várjuk

nem a
mi a l
azzal
ember

segíti
Szi
dicsér
séger

«Minc
s a le
világ
tehát
hogy
Tis

nek épségben tartására különös gond fordítandó. Hirtelen nem is tudnék áldásosabb valamit az ifjúsági egyesületnél, mely az iskola padjaiból kikerült ifjakat szellemileg és erkölcsileg tovább képezne; azok értelmét, jellemét művelné s nyíltan föltárna előttünk azt, hogy mint kell eszelekedniök, gondolkodniök és érezniök, hogy tisztességes, becsületes nevet kérdemelhessenek.

A férfiak részére alakítsunk kath. olvasóköröket. Így az ifju, ha házasságra lépése által megszűnt az ifjúsági egyesület tagja lenni, mindjárt átélhet a kath. körbe, ahol a szerzett ismereteit tovább fejlesztheti, erkölcesit megőrizheti.

A kath. kör célját a katolikusok szellemi, társadalmi és anyagi előmozdítását, a valláserkölesei szellem, a közművelődés és az összetartás fejlesztése által éri el.

Ezek által törekedjek a kath. vallás alapját képező szeretet ébresztésére, az erkölcs fejlesztésére, anyagilag pedig a földművelési és gazdasági ismeretek terjesztésére és emberbarati célok előmozdítására.

Tapasztalásból állíthatom, hogy a kath. körben különösen célhoz vezetnek a minél gyakrabban tartandó fölolvasó estélyek, melyeknek tárgyai lehetnek: a világ fontosabb s a nép lelkiéletére jótékonyan ható eseményeknek fölolvasása, a nép szellemi körének megfelelő átdolgozással. Vallásos irányú elbeszélések, alkoholelles olvasmányok, adomák, kisebb humoros történetek fölolvasása, illetőleg elbeszélése; mezőgazdasági, jogi, közgazdasági és szociális kérdések fejtegetése, költemények szavaltatása, egyházi és világi dalok betanulása, szindarabok előadása és hazafias ünnepek megülvése.

Úgy az ifjúsági egyesület mint a kath. kör célja oly nemes s annak elérésére szolgáló eszközei oly vonzó, hogy alig akad kath. férfi, aki ne esztal koznak kibontott zászlója alá. Természetesen csak is oly esetben, ha annak vezetője — értem a tanítót — tőle telhetőleg minden lehetőt elkövet a fölvirágoztatásra.

Rajta tehát, kartársaim! Alakítsunk kath. ifjúsági egyesületeket és olvasóköröket! Fogjunk teljes erőnkől a munkához! Áldozzuk föl minden erőnkét a nép szellemi, valláserkölesei képzésére. A jutalmat — mint érsek urunk mondá — az Istentől várjuk fáradságunkért. Aki tudja, hogy az ember nem azért van, hogy itt elpusztuljon, hanem tudja, mi a hivatása, mi az utolsó cél, az megelégszik azzal a komoly örömmel, hogy szolgálja az embereket és a közjót homályban — titkosan segíti elő...

Szívleljük meg e szavakat! Nem találok szebb dicséretet, boldogabb tudatot annál, ha kötelességeinken felül kétszerannyit fáradozunk a népért. «Minden megelégedettség a munkásság eredménye s a legboldogabb az, kinek legtöbb dolga van a világon» — mondja br. Eötvös. Gondoskodjunk tehát arról, hogy sok dolgunk legyen, dolgozzunk, hogy megelégedettek legyünk!

Tiszapalkonya.

Tárnai Andor.

A divatos nevelésről.

A divat szeszélye mindenütt kísért. Nemesak az angol lord nyakkendőjét, a párizsi asszony ruháját vesszük viseletünk zsinórmértékül, hanem a szecessziót hajhásszuk már a nevelésben is; hogyan lehetne a gyermekből égből pottyant tudóst csinálni, mint lehetne esoda művész vagy ha már ez nem lehet, kihívó viselete legyen, legalább ezzel is kiténik, hogy mily okos a kis arany s. Az eredmények megdöbbenően szomorúak, azt mindenki elismeri, csak hogy önkénytelenül eszünkbe jut Dvidius találó mondása: «Akkor látunk az emberek gyógyyszer után, amikor már minden késő, midőn a baj hosszú időn át már mélyen meggyökerezett».

Sok síró anya, ki azelőtt örült a kis fickó elmességén; elkecseregett apa, ki fölvilágosodott modern embert akart faragni fiából és legfőképp a rendőri krónika festhet sötét képet a divatos nevelés káros hatásairól. Kimondhatatlan hibák történtek a nevelés körül, de a baj forrása: hogy az iskola és család közti kapesot mesterseges módon, erőszakkal szétépték; az iskolaszék munkássága abban merült ki, hogy a tanító tekintélyét a legtöbb helyen aláasta s a vallástaniást heti két órára zsugorították össze, azt híven, így lassan kúrtják a vallást s a sötétség szellemének bilincseit lerázva, mindentudó bölcsek lesznek. Am az élet kemény leckékkel szolgál. Nap-nap után hallom, olvasom, hogy a fiatal ember agyontövi magát, mert az urhatnamság a züllés lejtőjére hajtotta; a leány, mivel Schoppenhanuer mély tudásával már megtelt, «a világfájdalom filozófja»-val siránkozik s a folyó habjaiba temeti magát e búcsuzóval: Adieu du schöne Welt!

Az ifjúság elfajulásának oka elsősorban a szülői ház divatos nevelése, azután ehhez járulnak a társadalmi felszégsegek, hol minden szabad, mert «hisz abban nincs semmi».

A nevelés szellemét teljesen átgyurta a liberális gondolkodásmód, melynek romlott gyümölcseit bőven látjuk nemesak a nyílt piacon, hanem sokszor saját kertünkben is. A leggonoszabb mérge, melyet édes pirulákban vesz be a közönség, a sajto, melynek határtalan szabadsága sokszor izgága szabatossággá válik. Az erkölces telenséget, a lelek mérget mint a patikát áruljuk s a már romlott gyomrunép nem veszi észre, hogy mérget szed be, csak azt látja, ez jól esik neki. Ennek nyomán az élvágy gyakran egész családot dönt nyomorba. *Az egyház működési terét minél szűkebb korlátok közé szorítják a nevelés-tanítás terén, az erkölcesrontásnak pedig szabad utat nyitnak.*

Az iskola gyakran a legjobb akarat mellett sem képes kiköszörülni azon esorbát, melyet otthon eszelekedtek meg; s nem esoda, ha sokszor jó tanító sem képes fáradsága dacára eredményt fölmutatni. Azért nem minden alap nélkül írta dr. Block «A gyermek testi és szellemi egészségének ápolása» című röpiratában, hogy örvendetesen munkálkodnak az iskolák a gyermekek testi, szel-

lemi és erkölcsi érdekében, sőt nagy mértékben pótolják azt, amit a hibás otthoni nevelés, különösen az első éveken elmulasztott, miáltal az iskolai nevelés elé leküzdhetetlen akadályokat gördítettek.

Jól mondta Maistre gróf, hogy a nő terdén alakul a világ sorsa, mert a világ jövő boldogságának vagy romlásának alapját a gyermek játszószobájában rakják le. Amde, sajnos, sok anyának a helyes nevelésről fogalma nincs. Nem volna azért eelszerűtlen, valamint az egyház gondoskodik arról, hogy a leendő anya a hit alapigazságait ismerje, ugye az állam is megkövetelhetné, hogy a jövő anyja bizonyos nevelési alapigazságból legyen vizsgát, valamint a gyermekapólasról is, mielőtt férjhez megy. S akkor nem fogja az anya azt gondolni, mikor a gyermek rossz, szófogadatlán, «a gyermek meg ezt nem érti» vagy «majd ha megnő, az esze is megjő». A huncfutáságot meg kellene ahhoz, volt esze, de jóra inteni nem szükséges, mert azt már nem érti; mintha bizony a nevelés kezdete a tizenharmadik évhez volna kötve. Ha a gyermek hazudik, lop, csal, ezen még örülnék az öregék, hogy lehetne ezért szólni, csak az látszik, mily elmes a kiési, s ha ezen elmes szokásait megtartja az edes csemete és később is lop meg csal, akkor jön a sírás-rívás és nem tudják elképzelni, hogy az a jó fiú mint lothatott ily sokat, mikor ezt eddig nem is tette. A jellemképzés kohójából különben egész sor torzlelkű lehetne fölvonultatni, kik méltó képét nyújtanak a nemi divatos nevelésnek, de nem akarok hosszadalmas lenni.

A rossz házi nevelés kormát nem képes az iskola oly könnyen lemosni, mert *iskola és család közti munka is olyan, mint a rossz kömivesek dolga, mit az egyik kéz reppel épít, azt este a másik lebontja. Az iskola sokszor az ifjú szívet hitben, Istenben való bizalmára serkenti, míg otthon gúnyt üznek a vallásból, Istent nem hisznek, a tanítót lekicsinyelik, a hitoktatót gyűlözzék, gúnyolják.* Ez a rendszer az úgynevezett művelt osztálynál még jobban divat, mint a szegények között, kik a nevelés terén obszervatóriumi tudósoknak, fővilágosultaknak és felette szakképzetteknek tartják magukat; azért arra igyekeznek minden erejükkel, hogy a kiési is oly fővilágosodott legyen, mint ők. Kap is menten pepitanadrágot, piros nyakkendővel. Hogy ily két homlokegyenest ellenkező nevelési rendszer nem vezetheti a gyermeket a boldogság útjára, az hiszem azt mindenki belátja.

Az iskolából száműznek minden kétértelmű dolgot is. Otthon sok gyermek szabadon olvashatja a Kis Élelapot vagy Figarót. A szülő itt megint csak azt mondja, eh, ezt a gyerek nem érti. Hat ha nem érti, akkor miért engedjük neki azt olvasni? Talán olyan hasznos és közérdekű olvasmányok nincsenek, amelyeket a gyermek is megérthet?

A báfoakra is el kell vinni a korrallal haladó modern gyermeket. Színházba meg pláne minden művelt embernek kell járni. Amde, sajnos, ma a

művészet csarnokai lesüllyedtek legnagyobbbrészt a zengerájuk nivójára, hova lelkiismeretes anya nem viheti ártatlan leányát. Igaz, azt mondja sok anya: de mikor a divat ezt így kívánja. Nos, majd akkor azt is megkívánja, hogy sok keserű könyvet hullass, tán sirodig...

A nagyok gyenge engedékenysége, a nevelésnél való örökös megalkuvás, az al humanizmus az ifjúság erkölcsének megrontója; minden ízében durva, darabos, fitymáló, a takaró végét nem látó embereket állít elének a divatos nevelés. Szakítani kell e rendszerrel s egészségesebb alapra kell fektetni a nevelést, hogy ismét erős legyen testben, jellemben a magyar.

Budapest

Urbányi C. József.

EGYESÜLETI ÉLET.

Irodalmi pályázat. Az «ung-beregmegyei róm. kath. néptanító egyesület» az 1905. évre a következő pályatételt tűzi ki: *«Mikepen és nőné anyagi erők igénybecételel kell a kath. népiskolákat felszerelni, ifjúsági könyvtárral ellátni és rendben tartani, hogy azok sikeres működést fejtsenek ki.* Jutalma: Az első legjobb munkának 20 korona. Beküldési határidő: 1905. év május hó vége. A pályamunkák a szerző nevét rejtő jelíggel levélkével ellátva a kitűzött határidőn belül Ungvárra Benkó József apát, főesperes elnök urhoz küldendők be. Pályázhatnak az ung- és beregmegyei róm. kath. néptanítók. Kelt Ungvárt, 1905. év február 23. napján tartott választmányi ülésben. Benkó József, e. elnök.

IRODALOM.

Pályázati hirdetés. Budapest székesfőváros tanácsa az elemi népiskolai tanítás céljának megfelelő következő iskolai kézikönyvekre és u. n. tanítói vezérkönyvekre hirdet pályázatot: I. 1905. október 15-re a) abc és olvasókönyv az elemi iskola I. osztálya számára, b) vezérkönyv az írás és olvasás tanításához, tekintettel főleg az előgyakorlatokra, az I. osztályt vezető tanítók részére. II. 1905. február 28-ra a) olvasókönyvek az elemi iskolák II–VI. osztálya részére, b) útmutató az olvasmányok tárgyalásához a tanítók számára. 1905. október 15-re c) vezérkönyv a II–VI. osztályokban az írás tanításához, d) fali minta abc. III. 1905. január 31-re a nyelvi magyarázatokhoz: a) példatárak a II–VI. osztályok számára, b) vezérkönyvek a II–VI. osztályok részére. IV. 1905. január 15-re I. a számolás tanításához: a) példatárak a II–VI. osztályok számára, b) vezérkönyvek az I–VI. osztályok számára; 2. a mérés tanhoz: példatár és vezérkönyv az V–VI. osztályok részére. V. 1905. október 31-re vezérkönyv: a beszéd- és értelemgyakorlatokhoz. VI. 1905. január 15-re a földrajz tanításához: a) térképfüzet a III. osztály részére, b) kézikönyvek a IV., V. és VI. osztály számára, c) vezérkönyv a III., IV., V. és VI. osztályok számára. VII. 1905. október 31-re történelmi kézikönyv az V. és VI. osztályok számára. VIII. 1905. október 31-re a polgári jogok és kötelességekről kézikönyv az V. és VI. osztályok részére. IX. 1905. november 15-re természetrajzi kézikönyv az V. és VI. osztályok számára. X. 1905. november 15-re természettani kézikönyv az V. és VI. osztályok számára. XI. 1905. november 30-ra az éneklés tanításához az I–VI. osztályok számára: a) énekfüzetek, b) vezérkönyvek, c) fali énektáblák. XII. 1905. november 30-ra a rajzolásnak az I–VI. osztályokban való tanításához képes vezérkönyv. XIII. 1905. november 30-ra képes vezérkönyv a) az agyag-, papír- és famunkákhoz, b) a női kézimunka tanításához. XIV. 1905. október 31-re kézikönyv és vezérkönyv az V. és VI. osztályok számára: a) a gazdasági, b) a háztartási ismeretek tanításához. XV. 1905. október 15-re a testgyakorláshoz: a) vezér-

könyv és számára. nyilvános 3 példány dányban lehet páll oktatási előbb felt hatók he könyv ut után a sz 69 (hatva veknél m zatok pélt kivételév 30–30 d nyugtat: könyvek kötelese alkalmaz hoz képe ön bíráló szakonké a tanács vonatkoz a pályán végérvén köziköny veknek a even at ha azok rum is kötelese amelyek viszonyt csanak könyvek vek ára irat a p alapítva telemek 250 o ár Kelt Bu eius 2-4

Sza ciokat ból, p oktatá lanul, is, s l napi c ezt a a tila tilos c venni nem és ap volna állító fanat szöve eiokr tásb szak törvé s nag mert

könyv és b) tornajátékok zsebkönyve az I—VI osztályok számára. A pályázat feltételei a következők: 1. A pályázat nyilvános és a pályamunkát vagy gépirással írva legalább 3 példányban, vagy nyomtatott alakban legalább 8 példányban kell benyújtani. 2. Csak teljesen kész művekkel lehet pályázni. 3. A pályamunkák a fővárosi tanács közoktatási ügyosztályának vezetőjéhez az egyes könyveknek előbb feltüntetett határidők napjának déli 12 órájáig adhatók be. 4. A pályázatra benyújtott minden egyes kézikönyv után, valamint az olvasókönyvek minden kötete után a szerzők kötelesek a főváros központi pénztárába 60 (hatvan) korona bírálati díjat befizetni. Sorozatos könyveknek (mint amilyenek a számolás és a nyelvi magyarázatok példatárai külön-külön kötetek stb., az olvasókönyvek kivételével) minden következő külön kötet után még 30—30 (harminc) korona fizetendő. A befizetésről szóló nyugtát a pályázati beadványhoz kell mellékelni. A vezérkönyvek után bírálati díjat nem kell fizetni. 5. A pályázók kötelesek műveik megírásánál az országos tantervhez alkalmazkodni s a tanterv változása esetén azt a változáshoz képest mindenkor átalakítani. 6. A pályamunkákat külön bíráló-bizottságok bírálják meg. A bíráló-bizottságokat szakonként a főváros tanácsa alakítja meg, s ugyancsak a tanács állapítja meg a bíráló-bizottságok működésére vonatkozó részletes szabályokat. A bíráló-bizottságokat a pályanyertes művek kijelölésére vonatkozó határozatai végérvényesek. 7. A főváros tanácsa pályanyertes iskolai kézikönyveknek a fővárosi községi elemi iskolai kézikönyveknek a főváros községi elemi népiskoláiban öt iskoláig, ha azok használatát a vallás- és közoktatásügyi minisztérium is engedélyezi. 8. A második és a többi kiadásokban kötelesek a szerzők mindazon változtatásokat megtenni, amelyeket a bíráló bizottságok, vagy a tanács követelnek, viszonyít a szerzők bármely változtatást a főváros tanácsának bejelenteni tartoznak. 9. A pályázók tartoznak a könyvek árát is megjelölni, amely ár a jelenlegi kézikönyvek árát fontos ok nélkül meg nem haladhatja. A könyvek árát a pályázat eldölte után véglegesen a fővárosi tanács állapítja meg. 10. A pályanyertes kézikönyvek kiadói kötelesek a szegény tanulók számára szükséges könyveket 25% ártengedéssel becsátani a főváros rendelkezésére. Kelt Budapest székesfőváros tanácsának 1905. évi március 2-án tartott üléséből. *Halmos s. k.*, polgármester.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Szak- és ipariskolák. A francia kongregációkat tudvalevőleg végleg kizárták a közoktatásból, pedig nemcsak az elemi, közép- vagy felső oktatás terén működtek áldásosan és pótolhatatlanul, hanem tartottak fenn szak- és ipariskolákat is, s különösen az inasok vasárnapi vagy más napi oktatásával is foglalkoztak. A kormány, mikor ezt a javaslatot a képviselőháznak beterveztette, a tilalmat így szövegezte meg: A kongregációnak tilos elemi-, közép- vagy felső oktatásban résztvenni, tehát a szak-, az ipar- és az inasiskolákra nem gondolt, s így a derék francia szerzetesek és apácák az utóbbiakban tovább folytathatták volna az oktatást. S a törvényjavaslatnak ezt az állítólagos hiányát észre is vette a képviselőház fanatikus többsége, mert annak a paragrafusnak szövegét így változtatta meg: Tilos a kongregációknak bármilyen nemű és bármilyen fokú oktatásban résztvenni, ennéljogva ki lesznek zárva a szak-, az ipar- és az inasiskolákból is. Ezen a törvényjavaslaton még a szenátusnak kell döntenie, s nagyon valószínű, hogy ebben meg is szavazzák, mert *Combes* kormánytörekvéseinek itt szintén

vannak még hívei, kik a bukott miniszter eszméinek szolgálékü követői; *d'Haussonville* gróf, a francia akadémia negyven halhatatlanának egyike, kitünő történetíró, akinek szociálpolitikai munkái is elsőrangúak, figyelmeztette a szenátust, hogy milyen baj támadhat abból, ha azokból az iskolákból is kiüldözik az érdeemes kongregációkat. Csak Páris városának példáján mutatja ki ennek a rendelkezésnek károsatos voltát. A főváros tizenkét hatalmas inasiskolát alapított nagy pénzügyi áldozatokkal, hat közülök fiúinasok számára van, hat pedig ipartanuló leányok részére. Ezek az iskolák azonban nem elegendők a közel három milliói lakósággal rendelkező világvárosban, s ezért a kongregációk ugyancsak a francia fővárosban annyi inasiskolát tartottak fenn, hogy huszonkétezer növendék talált bennük helyet. Joggal kérdezi a tudós gróf, hogy mi lesz ezekkel, ha a kongregációkat az inasiskolákból is kiüldözik? A város nem helyezheti el őket túlszűfolt inasiskoláiban, hozzá azok a fiúk és lányok a legszegényebb néposztály gyermekei, akikre ugyancsak ráfér az oktatás. A szenátusnak meg kell gondolnia, hogy őket az iskola helyett az utcai hancurozásra és garázdálkodásra szorítja-e, mert bizonyos, hogy legalább egy évig tartana, amíg kellőleg pótolni lehetne a kongregációnak inasiskoláit. Hasonlóképpen érveltek a többi katolikus iskola létjogosultsága mellett is. Hiába s nagyon valószínűleg az inasiskolák körül sem fog használni semmiféle okos argumentálás.

A hitvallásos iskola mellett. A felekezetenküli iskola hívei újból összecsaphatják a kezüket azon a mind hatalmasabbá váló áramlaton, amely a hitvallásos iskola mellett szól s amelyről csak a francia fanatizmus, meg a magyar nembánomság nem akar hallani. *Stuttgartban* ugyanis már alapítottak olyan népiskolákat, amelyek gyenge elméjű gyermekek tanítására szolgálnak; ezt az újfajta iskolát is nyomban el szerettek volna közösíteni, hogy még az olyan gyermekekben is nagyra nőveljék a vallási közönyt. A württembergi közoktatásügyi miniszter azonban közbeszólt s kimondotta, hogy ha van elegendő számú katolikus és külön evangélikus gyengeelméjű gyermek s ha a szülők is így akarják, mindkettőjük számára külön-külön s nem közös iskola állítandó föl a népiskolai törvény értelmében. S így is történt. S ezért nagy a jajveszékelés a liberális táborban, hogy már a gyöngye elméjű gyermekek körébe is beviszik a *felekezetséget*, holott jogilag szólva csak a fennálló törvény végrehajtásáról van szó. Egyébként a német birodalom minden államában már torkig vannak a közös vagy felekezetenküli népiskolákkal, amelyeknek nem is volt más céljük, mint hogy ott a protestántizmust erősítsék; amióta pedig a katolikusok visszahódítják a jogaikat, míg a protestáns kormányok is kénytelenek ezeket elismerni, s a katolikusokat is önálló iskolák birtokába juttatni, ami nem tetszik a közös iskola mellett harcoló liberális pedagógusoknak.

A bécsi nevelésügyi és hitoktatási kurzus nagy részével mellett folyt le. *Scrobola* (a tanulmányi utakra) és a szemléltető előadásról, *Esser* (a leszármazási teoriáról), ugyanerről kapcsolatban a paleontológiával, *Kreichgauer*, *Vererl* a skriptikonról és *Koch* tartottak előadásokat. Különösen az utóbbi aratott lenyes sikert. A régi klasszikusok viszonyát fejtette a kereszténység egyes tanaihoz való viszonyt bő szemelvények nyomán. Tanulmányai eredményeképpen szent Bazil szavait fogadta el, aki azt akarja, hogy úgy bírjunk a klasszikusokkal, mint a méh, mely nem keres föl minden virágot és csak a jó és kellemes nedűt szívja ki belőle. *Seidl* a nevelési módszert mutatta be kapcsolatban a körülöttünk lüktető meleg élettel. *Süßpoint* ként a nemzeti probléma megoldását állította oda eredeti keresztény alapon. *P. Loewen* a középiskolai hittanítás módszereiről értekezett. A szívnek és kedélynek vallásos kiképzését, valódi keresztény jellemeket kíván, amiért az apologetika erősebb kidomborítását sürgeti, hogy a katolikus tanok meggyőződéssé, vérré valjanak. Módszeret gyakorlatilag is bemutatta kiváló eredménnyel a kollégiummal kapcsolatos főgimnázium V. oszt. tanulói. A kurzuson hazánkban is vettek részt. A magyar vendégek közül *Tócs* V. főszólamásával gyakorlatilag is részt vett a tanfolyamon. *P. Giesé* Henrik a vallásan előadásának szükségességét fejtette a szakiskolákban és ezekhez hasonló intézetekben. Különösen ezeknek növendékeire, akik egyenesen a gazdasági életre lépnek ki, veti ki a vallástalanság és hibázóny mindennéhen halót. Az újságok alássák hitének alapjait, ehhez hozzájárul munkatársak gyönyölésa, a tisztán anyagi haszonra irányított munkaképv a szocializmus és önző materializmus esirait rejti magában. Epen ezért a szónok különösen az igazi benső vallásosság, a hitvédelem és a keresztény társaságtudomány fejlődését és emelését sürgeti. Ezután *Oberrater* dr., aki egyenesen Párizsból érkezett előadásának tartására, az ember legrégebbi testi maradványairól beszélt az összehasonlító bonatan és embertan szempontjából. Az ember fölépéséről már a jegkerban és a diluviumban talál nyomokat, de ezek a mostani alkathoz lényeges különbséget nem mutatnak, csak primitivebb, mert egész életmódja ilyen volt. A szónok a dogma viszonyát fejtette, a hipotézishez és óva intett attól, hogy be nem bizonyított felvésekkel a fiatalságot elbolondítsuk. Nagy sikert aratott *Hlavaty* tanár előadása a természettan fölhasználásáról a vallásban. Különösen Isten létének bizonyításánál és a mindenség teremtésének fejtetésénél nyilvánul a fizika óriási haszna, mely előtt még azok is meghajolnak, akik a metafizikus vagy erkölcsi-hölési érveket csak felvállról tekintik. *Seidl* Ernő a nevelés művének föltöfölpítéséről és betetőzéséről, *Hornich* a fövilágosodottság korának höléséről beszélt és rámutatott arra, mennyire szükséges hatásuknak ellensúlyozása, Msgr. *Peschke*, Bécs legjobb gyermeknevelője gyakorlatilag is bemutatott egy rendkívül tapintatos vezetett hitoktatási órát. *Weller* egyetemi tanár a Szentírás-tudomány mai állását fejtette különös kapcsolatban a modern tagadási elméletekkel. Megismertette az asszír, babilonai és egiptus régi-ségek és ásatásoknak fontosságát, melyek megdönthetlenné tették a biblia alapját. Ezután következett *Willmann* Ottó udvari tanácsosnak, a tudományos neveléstan megalapítójának és főképviseelőjének rendkívül alapos és érdekes előadása a didaktika helyes fölépítéséről. Sürgeti a logikus és egyszersmind pszichológikus módszert, mely a könnyebb dolgoktól halad a nehezebbek felé. Mindenesetre az analitikus kezdet. A szónok rámutat a szemléltetés fontosságára, melyet a gyermek természete is követel, de melyet, sajnos, a régiek jobban kultiváltak. A világnézet betetőzést a kereszténységnek kell kezébe vennie, mert csak veie kapcsolatban lehetséges a helyes fokozatos haladás. A nagy tetszéssel fogadott fejtegetés után Meier János beszélt a tanulókönyvtárakról. A liberalizmus és kereszténység ellentétes áramlatai közt minden népiskolai könyvtárnak leginkább négy kötetet kell magában egyesítenie: legyen vallásos, erkölcsi, hazafias és művészies, mire nézve fölhívta a figyelmét a katolikus tanítók egyesületének legközelebb megjelenő ifjúsági iratok jegyzékére. Utolsóan *Schindler* prelat, a bécsi egyetem ez

évi rektora tartotta meg előadását a keresztény szociológiáról. A vallásanra hárulnak a föladat, hogy a növekvő nemzeteket fövilágosítsa a nemzetközi szocializmus tévedéseiről és ezekkel szemben rámutasson a keresztény vallásból folyó tanokra. A magántulajdont és a polgári kötelességeket már a Szentírásban és a régi népek hagyományaiiban találjuk kimutatva, alapjuk legyen az igazi keresztény szeretet. A szónok lelkesen fogadott fejtegetése végén még gyakorlati utmutatásokat adott e kérdések iskolai tárgyalására.

VEGYESEK.

A kath. Tanügyi Tanács Csernoch prelatusnal. A kath. Tanügyi Tanács mult év december havában tartott ülésében egyhangú lelkesedéssel mondott hálás köszönetet Csernoch János prelat, országgyűlési képviselő úrnak azért, hogy a lefolyt országgyűlési ciklusban oly igazi lelkesedéssel karolta föl a kath. iskolák és azok tanítóinak ügyét. A Tanács ezen köszönetét küldött-ségileg fejezte ki a képviselő előtt. A küldöttség tagjai voltak: *Guzsvenitz* Vilmos és *Szárnó* Ignác igazgatók, *Keményffy* Dániel és *Bertalan* Vince központi tanárok. A küldöttség nevében *Ember* Károly lovag világi elnök őszinte és benső érzelmektől áthatott szavakban tolmácsolta a Tanács határozatát és kérte, hogy azon esmetben, hogy ha a tanügyi törvényjavaslatok tárgyalásra kerülnek, hallgassa meg a kath. tanítószág panaszát és legyen azoknak a régi szeretettel szószólója a nemzetgyűlés termében, hogy a felekezeti tanítószágnak a nemzet képviselői tettekben is kifejezzék azt, mennyire szívükön viselik a népnevelés szent ügyét. Csernoch prelat us ír megalatva mondott köszönetet a hálás elismerésért, mert ez a hála azoktól jön, kik legilletékesebbek arra. Ő csak kötelességét teljesítette a multban, midőn a keresztény szellemű nevelés érdekeit védelmébe vette, de e kötelességének fokozottabb lelkesedéssel tesz eleget a jövőben, ha tudja azt, hogy a nevelés igazi munkásainak óhaját és kívánságát is teljesíti önzetlen meködésével.

Eben előadása. Dr. Eben Mihály a saját tanulmányú számoló eszközeiről a VII. ker. Hungaria-úti községi elemi iskola tanácskozási termében f. hó 16-án d. u. 3 órakor gyakorlati előadást tartott, amelyen igen sok tanítói vett részt. A előadás végén Györfly János igazgató mondott köszönetet előadónak a tanulmányos előadásért.

Halalozás. *Nebálek Ferec*, nyug. kath. tanító, Szered községnek 40 éven át volt kántortanítója, f. évi március hó 13-án, 70 éves korában a pozsonyi áll. kórházban jobblátra szenderült. Özvegye, hat gyermeke, köztük két tanító fia és egy tanító leánya gyászolja. Az ő. f. v. n.

A kath. Tanügyi Tanács ülése. A kath. Tanügyi Tanács f. hó 30-án a Szent-István-Társulat kistermében gyűlést tart. A tanács ülést megelőzőleg a tanítóképző-intézeti szakosztály tanácskozní fog a képzők szakfelügyeletére tett legutóbbi miniszteri intézkedéssel szemben követendő eljárásról.

Szerkesztői üzenetek.

L. Gy. Az állam bármikor áthelyezi a tanítót — a szolgálat érdekében — tekintet nélkül arra, hogy az illető kántor is egyszersmind. 2. A főtanítót az egyházi főhatóság nevezi ki, erre nincs megállapított szervezet. 3. Azt tekintetbe sem veszik. — **B. J.** Már az egyéni nevelés érdekében is föltötte szükséges, hogy a leány növendékek külön tanteremben nyerjenek oktatást, de az 1868. XXXVIII. t.-c. ezt határozottan elő is írja. «B. F.» kérdezett székessövárosi tanító és a VII. k. Murányi-utcai községi népiskolában tanít. — **K.** A sürgöny szerint intézkedtünk. Köszönet és üdvölet. — **K. M.** Az eset példátlan. Ha ügyében a közigazgatási hatóságok nem intézkednek, akkor az eljárást a nyilvánosság elé vesszük, mert a tanító járandóságai közigazgatási uton szedendők be. A bírálati díjat alig engedik el: azonban kérelmezheti. — **F. Z.** Beérkezett Jónni fog. — **Sz. J.** A kántortanítók nyugdíj

ügyében teendőket olvastunk könnyen K. J. Mi tudni közzöltük noságra jó után teljesíthető fölváltó kérelmet A kérvények ö Mellekletek solata. I koron ragasztózní fösegélyezelők ú István-lyen idenyjva folyósit arra, b gyerme rendele mekek lesek. mint d esedék hatja. A szolg összeg sághoz a tanú jegyek gositás amint magya tuk s mélt. elátta kölesi fölvéte törelv örömm laszun

M állam állam-mara, Tanny szék

M tortan 700 l szálli életvi

A helyi pályá takna elnök

ügyében várjuk az összeírás eredményét, hogy a további teendőket megkezdhessük. Ujabbán illetéktelen helyen olvastunk nagyhangú szavakat. Az ilyesmi éretlenség könnyen árthat a szépen fejlődő komoly munkának. — **K. J.** Rövid ismertetést adunk a közleményről. — **M.** Mi tudomásul vesszük, de miután az Alkotmány után közöltük, talán előbb ott kell, hogy a kijelentés nyilvánosságára hozassék. Mindenesetre megkapták, de információ után intézkedtek. Ezt mi is várjuk és csak azután teljesíthetjük a kívánságát. — **Sch. A.** A nyugdíjintézetbe való fölvételért minden 21. életévét betöltött okleveles tanító kérelmezhet, ha rendszeresített tanítói állást tölt be. A kérvény a miniszterhez intézendő és az iskolaszéki elnök úr útján a kir. tanfelügyelőségnek nyújtandó be. Mellekletek: 1. Keresztelőlével. 2. Oklevél hitelesített másolata. 3. Díjlevel. 4. Működési bizonyítvány. A kérvényre 1 koronás, a díjlevelre mint mellékletre 30 fill. bélyeg ragasztandó. — **L. E.** Az eredményt nem ismerjük. Közölni fogjuk. Ha a kath. tanítói segélyalpnak tagja, akkor segélyért folyamodhat dr. Walter Gyula prelátus-kanonok elnök úrhoz, Esztergom. — **K. M.** Kérését a kiadó Szent-István-Társulat minden biznnyal meghallgatja. — **E. F.** Igen időserű. Jönni fog. Üdvözlét. — **X.** Csak az új törvényjavaslat tervezte a dolgot, tehát még ezidőszerint folyósítják. — **Cs. F.** Oly eljárás teljes okot szolgáltat arra, hogy a kath. iskola ne fogadja be az illető szülők gyermekeit. A V. és K. M. 1878. évi február 17-én 1578. sz. rendelete előírja, hogy a felekezeti iskolába járó gyermekek szülői az iskola fenntartásához hozzájárulni kötelesek. — **Sz. P.** Fő az, hogy rendszeresített állást tölt be mint okleveles tanító, tehát a korpótlékhoz joga van: esedékes volt. — **P. F. S.** A legeltetési jogot bérbeadhajta, mert díjlevelében jövedelmül fel van véve. A szolgabíró és alispán illetéktelenül szabták ki a 2 kor. összeget. Eljárásuk ellen forduljon a közigazgatási bírósághoz. — **V. E.** Levelben feleltünk. — **G. F. P.** Mi csak a tanügyvel összefüggő ügyekkel foglalkozhatunk. A sorsjegyek húzásáról a napilapok adnak készséggel felvilágosítást. — **H. L.** Megsürgöttük. — **V. L.** Közölni fogjuk, amint a legfelsőbb jóváhagyás leérkezik. — **Sz. A.** A kath. magyar iskolaegyesület ügyét mi már évek óta fölkaroltuk s megvalósításától rövid pár hét választ el. A nagymélt. püspöki kar az elkészült alapszabálytervezetet is ellátta legmagasabb jóváhagyásával és az egyesület erkölcsi és anyagi támogatását is kimondotta. Az eszmének fölvetése csak a mi évek óta folytatott esendes, zajtalan törekvésünk jogosultságát igazolja. Lelkes közleményeit örömmel olvastuk és az eredmény lesz az örvendetes válaszuk.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Magasmajthény. (Hontm.) A róm. kath. kántortanítói állomás megüresedik. Jövedelme 800 korona (52 korona államsegéllyel való kiegészítés után). Korpótlék szintén államsegélyből. Lakása 2 szoba, konyha, azonkívül kamara, istálló és 6l. Választási nap március 30. (csütörtök). Tannyelv: magyar-tót. Utolsó posta Ipolynyék. Az iskolaszék 124 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Magosmarton (Barsm.) osztatlan népiskolához kántortanítói állásra pályázhatni március 25-ig. Javadalma 700 korona a községtől, 1/2 hold kert, 42 m. tűzifa beszállítva, 300—400 korona mellékleték. Vasút közel, életviszonyok igen olcsók. Iskolaszék. 120 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A lengyelfalvi (Udvarhely m., u. p. Székelyudvarhely) róm. kath. kántortanítói állásra f. évi március 26-ig pályázat hirdettetik. Összes jövedelme 800 kor., jogosultaknak korpótlék és lakás. *Komesay Ignác.* lelkes. isksz. elnök. 104 3—3

Nyitrai püspöki megye.

Nemeskottessói (Trencsénm., posta Hliniki) tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése hitközségtől 10 korona, államsegély 754 korona, kert helyett 16 kor., lakbér 80 korona, tűzifa helyett 48 korona, tanterem fűtésére 48 korona. Pályázhatnak tanítónők is, határidő március 24. Tanítási nyelv tót-magyar. A kérvények *Pei-kán József* plébánoshoz küldendők. 121 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Zalaegerszeg közelében, Hóttón, április 2-án választandó katolikus elemi iskolatanítónak évi ezer korona illeték felét évnegyedenként fizeti a község; a második felét pedig terményekben, lakás és konyhakertben leszámítja. *Hóttói iskolaszék.* 122 1—1

Veszprémmegyei Nagy-Kamond róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 1. Szabad lakás konyhakerttel. 2. Föld 10 hold 1016 □ s uradalmi 1 1/2 hold = 391 kor. 3. Temetőfü = 10 kor. 4. Szántás, aratás stb. napszámok 173 kor. 5. Átlag 30 1/2 mérő rozs 180 kor. 6. Lélekpénz 51 kor. 7. Tűzifa 46 kor. 8. Tandij 118 kor. 9. Stóla 40 kor. 10. Harangozás 20 kor. Összesen 1029 kor. Választás április 6-án. Kérvények plébániahivatalhoz Karakó (Vas m.) küldendők. 123 1—3

A doroszlói róm. kath. fiókegyházi kántortanítói állomásra folyó év ápr. 3-ra pályázat hirdettetik. Lakása 2 szoba, konyha, kamara, istálló, pajta, 955 □ öl kert, ezenkívül van 2 kataszt. hold és 905 □ öl szántóföldje, 1544 □ öl rétje, átlagos értékben évenként 72 frt. legeltetési joga a községen 10 frt., adófizetés a község részéről 6 frt. 55 kr. Kézpénz a hitközség részéről 200 frt. A vállasalaphól 20 frt. 50 kr. Tandij átlagban 20 gyermek után 24 frt. Ot öl kemény tűzifa a házhoz szállítva 50 frt. Stólaris és egyéb járandóság 9 frt. Összesen 392 frt. 5 kr. Vagy a föld és rétnek a hitközség rendelkezésére való bocsátása mellett 400 frt. A tantermet a gyermekek által hozott fával fűtik. A tannyelv magyar. A kérvények a szerdahelyi plébániához küldendők. Személyes megjelenés kívántatik. U. p. Szerdahely, Vasm. 125 1—1

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett ca. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

ca. és kir. udvari szállítók, a Szentisr jovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A párisi és bécsi világkiállításokon stb. helyről kitüntetve.

Legelőszobában és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legelőszobák csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 58 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat a legmerészebb árban és elkésszerű pontossággal teljesít. Orgona-jokában tartása merészebb árban elváltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulatnál megjelentek

Felolvasások a Szent-István-Társulat tud. és irod. osztálygyűléseiből.

Kaphatók Budapesten, a Társulat könyvkeres. IV., Kec. keméti u. 2. sz. könyvkiadóhiv. Szentkirályi u. 28. sz.

1. <i>Károlyi Károly</i> , Az ezereves Karolyiak. Ara —60	28. <i>Próhászka Ottóka dr.</i> , Produktív-e a pénz? Nemzetgazdasági tanulmány 1.20
2. <i>Giesswein Sándor dr.</i> , Az urali nyelvek helyhatározói demonstratív elemei —80	29. <i>Kuhn Lajos dr.</i> , A ragadozó madarak Töröktápl. varmegye madárvilágában —50
3. <i>Károlyi Sándor dr.</i> , Két óriák diplomata Magyarországon a XVIII. században —50	30. <i>Leskó József</i> , Szaicz Leo a katolikus újságírás uttorója. Irodalomtörténeti tanulmány. Szaicz Leo eddig kiderített munkáinak jegyzékével 1.60
4. <i>Dobó Csicsins Lajos</i> , Benckőnyve a vallás körüli telesszűzokről 1.40	31. <i>Franciscy Lajos dr.</i> , Az általános választói jog —80
5. <i>Kiss János dr.</i> , Az értelmi ismeretek keletkezése —60	32. <i>Sutók József dr.</i> , Geometria Axiomák —60
6. Előgyűlések	33. <i>Margalits Ede dr.</i> , A ngómezei útközvet. Szerb népdal a XIV. században 1.—
7. <i>Czibor Béla dr.</i> , A spalator archaeologiai kongresszusáról —60	34. <i>Bartha József dr.</i> , A Toldimonda. Irodalomtörténeti tanulmány 1.40
8. <i>Méhely Ábrahá dr.</i> , Emlekezésed Szvorenvi József 6001 —60	35. <i>Füssy Tamás</i> , Mezőlakj Ferenc zalvári apát s ennek végrendelete folytan indított nagy fiskusi per 1.60
9. <i>Kiss János dr.</i> , A katolikusok III. nemzetközi kongresszusáról —50	36. <i>Fényi Gyula S. J.</i> , A napon észlelt jelenségek természetének magyarázata —60
10. —11. Előgyűlések	37. <i>Sarányi János dr.</i> , A pozitív böselelet hatása hazánk jog- es államhosszlelőre 1.—
12. <i>Sarányi János dr.</i> , Az állami tekintély erkölcsi alapja —50	38. <i>Csaplár Benedek</i> , A hellen ker. archaeologiai tevékenység újabb eredményei 1.20
13. <i>Hemmel Nándor</i> , A szlav kereszténység hazánk ma területén a honfoglalás előtt 1.60	39. <i>Pör Antal</i> , Nagy Lajos király viszonya az aquiléai patriarkákhoz 1.20
14. <i>Bencsik Gáspár</i> , A katolikus nép irodalom műveléséről —40	40. <i>Békési Remig dr.</i> , A magyarországi kaptalanok megalakulása es szent Chrodegang regulája 1.20
15. <i>Czibor Béla dr.</i> , Giovanni Battista de Rossi emlékezete 1.60	41. <i>Divald Kornél</i> , A régi Buda es Pest művészete a középkorban 1.60
16. <i>Szabó János</i> , Emlekezésed Szutik József 6001 —60	42. <i>Bartha József dr.</i> , A magyar katolikus enekölbeszet a XVIII. századig 1.20
17. <i>Margalits Ede dr.</i> , Mark királyi (Krajevics Márton) Délezávi néphalladák a XIV. es XV. században 2.40	43. <i>Varyha Dezső dr.</i> , A kereszténység jogi helyzete a római birodalomban 1.60
18. <i>Békési Antal dr.</i> , Az 1409. évi eividalei zsinat története 1.20	44. <i>Flacó Bonifác</i> , A föld története —50
19. <i>Károlyi Sándor dr.</i> , A honfoglalás es Erdély —60	45. <i>Békési Remig dr.</i> , Hogyan lettek a erisztereziek tanítórövidé Magyarországon 1.20
20. <i>D. José Zoulla</i> , Isten a legjobb tanít. Toledo legenda. Ford. <i>Kovács Albin</i> —50	46. <i>Érdapályi Menyhért</i> , A kolostorok es kaptalanok hely vása Magyarország mezogazdasági fejlődésére a mohácsi vesz előtt 1.—
21. <i>Imre F. Jókai</i> , Hunn nyomok a szekelyöldi hely. es családnevekben 1.20	47. <i>Giesswein Sándor dr.</i> , Történelembölelelet es szociologia 1.20
22. <i>Károlyi Viktor dr.</i> , Egy tejezet a keresztény ikonográfiából —80	48. <i>Natter Antal dr.</i> , Az egyház törvényhozó joga a házasság kötésére vonatkozólag 1.80
23. <i>Postor Kálmán dr.</i> , Újabb elbeszélő irodalmunk 1.—	49. <i>Csácsy István dr.</i> , Kánaán es Izrael —80
24. <i>Postor Imre dr.</i> , Szent Bernard es a kepművészetek —60	50. <i>Békési Remig dr.</i> , Pauler Gyula emlékezete —80
25. <i>Dobó Gáspár</i> , A gyermekek vallása —60	51. <i>Acsay Antal dr.</i> , Lubrich Agost emlékezete 1.60
26. <i>Margalits Ede dr.</i> , Emlekezésed Szabó Istvan magyar hellenista fölöli —50	
27. <i>Platz Bonifác dr.</i> , O-Egiptom irodalma —60	